

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 60/11
Λουξεμβούργο, 16 Ιουνίου 2011

Απόφαση στην υπόθεση C-462/09
Stichting de ThuisKopie / Opus Supplies Deutschland GmbH, M. van der
Lee, H. van der Lee

**Τα κράτη μέλη που έχουν εισαγάγει την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής
οφείλουν να διασφαλίσουν την πραγματική είσπραξη της δίκαιης αποζημίωσης
που προορίζεται για την αποζημίωση των δημιουργών**

*Η πιο πάνω υποχρέωση αποτελέσματος υπάρχει ακόμη και όταν ο επαγγελματίας πωλητής των
υποθεμάτων αναπαραγωγής είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος*

Κατά την οδηγία περί του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας¹, το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής ηχητικού, οπτικού ή οπτικοακουστικού υλικού ανήκει στους δημιουργούς, στους καλλιτέχνες ερμηνευτές και στους παραγωγούς. Παρά ταύτα, βάσει εξαιρέσεως, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν την ιδιωτική αντιγραφή υπό την προϋπόθεση ότι οι κάτοχοι του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας λαμβάνουν «δίκαιη αποζημίωση». Η αποζημίωση αυτή πρέπει να συμβάλει στο να λάβουν οι δικαιούχοι επαρκή αμοιβή για τη χρήση των έργων τους ή άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Η ολλανδική νομοθεσία προβλέπει τέτοια εξαίρεση για την αντιγραφή για ιδιωτική χρήση. Η καταβολή τέλους ιδιωτικής αντιγραφής αποτελεί υποχρέωση του κατασκευαστή ή του εισαγωγέα του υποθέματος αναπαραγωγής. Το Stichting de ThuisKopie είναι ο ολλανδικός οργανισμός που είναι αρμόδιος για την είσπραξη του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής. Η Opus είναι εδρεύουσα στη Γερμανία εταιρία η οποία εμπορεύεται, μέσω του διαδικτύου, άγραφα υποθέματα αναπαραγωγής. Η δραστηριότητά της στρέφεται μεταξύ άλλων προς τις Κάτω Χώρες, χάρη σε ολλανδόφωνους ιστότοπους που στοχεύουν τους Ολλανδούς καταναλωτές.

Η σύμβαση πωλήσεως που συντάσσεται από την Opus ορίζει ότι, όταν Ολλανδός καταναλωτής δίνει παραγγελία μέσω διαδικτύου, η παραγγελία αυτή διεκπεραιώνεται στη Γερμανία και τα εμπορεύματα αποστέλλονται από τη Γερμανία στις Κάτω Χώρες, για λογαριασμό και επ' ονόματι του πελάτη. Για τα υποθέματα πληροφοριών που παραδίδονται στους πελάτες της Opus στις Κάτω Χώρες, η Opus δεν καταβάλλει τέλος ιδιωτικής αντιγραφής ούτε εντός αυτού του κράτους μέλους ούτε εντός της Γερμανίας.

Υποστηρίζοντας ότι η Opus πρέπει να θεωρηθεί ως ο «εισαγωγέας» και, επομένως, ως ο οφειλέτης του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής, το Stichting ενήγαγε την εταιρία αυτή ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων. Αντιθέτως, η Opus υποστηρίζει ότι οι Ολλανδοί αγοραστές είναι εκείνοι που πρέπει να χαρακτηριστούν ως εισαγωγείς.

Ο αμυντικός αυτός ισχυρισμός της Opus έγινε δεκτός από το πρωτοβάθμιο και το δευτεροβάθμιο ολλανδικό δικαστήριο, τα οποία απέρριψαν το χρηματικό αίτημα του Stichting. Το τελευταίο άσκησε αναίρεση ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden (Ανωτάτου Ακυρωτικού των Κάτω Χωρών), το οποίο υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως.

Το Hoge Raad παρατηρεί ότι το να θεωρηθεί ότι ο αγοραστής, δηλαδή ένας επί μέρους καταναλωτής, είναι ο εισαγωγέας και, επομένως, ο οφειλέτης του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής

¹ Οδηγία 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).

καταλήγει στο να γίνει δεκτό ότι στην ουσία το τέλος αυτό δεν μπορεί να εισπραχθεί, επειδή στην πράξη δύσκολα μπορεί να προσδιοριστεί ο επί μέρους αγοραστής.

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η οδηγία περί του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας δεν ρυθμίζει ρητώς το ζήτημα ποιος πρέπει να θεωρείται ως ο οφειλέτης της δίκαιης αποζημιώσεως. Πάντως, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη κρίνει ότι η δίκαιη αποζημίωση πρέπει να θεωρείται ως το αντιστάθμισμα της ζημίας που υφίσταται ο δημιουργός².

Εφόσον το πρόσωπο που ζημιώνει τον κάτοχο του αποκλειστικού δικαιώματος αναπαραγωγής είναι εκείνο που προβαίνει, για ιδιωτική του χρήση, στην αναπαραγωγή προστατευόμενου έργου χωρίς προηγουμένως να έχει ζητήσει άδεια του εν λόγω κατόχου, κατ' αρχήν το πρόσωπο αυτό έχει την υποχρέωση να αποκαταστήσει τη ζημία χρηματοδοτώντας την αποζημίωση που θα καταβληθεί στον κάτοχο αυτόν.

Παρά ταύτα, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών δυσχερειών να προσδιοριστούν οι ιδιώτες χρήστες και να υποχρεωθούν να αποζημιώσουν τους δικαιούχους, είναι θεμιτό τα κράτη μέλη να προβλέψουν, για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημιώσεως, «τέλος ιδιωτικής αντιγραφής» εις βάρος όχι των περί των πρόκειται ιδιωτών, αλλά των προσώπων που διαθέτουν εξοπλισμό, συσκευές και υποθέματα ψηφιακής αναπαραγωγής και που θέτουν τον εξοπλισμό αυτόν στη διάθεση ιδιωτών ή παρέχουν στους τελευταίους υπηρεσία αναπαραγωγής.

Όσον αφορά το ζήτημα να καθοριστεί ποιος πρέπει να θεωρείται ως ο οφειλέτης της δίκαιης αποζημιώσεως στο πλαίσιο συμβάσεως εξ αποστάσεως όπως η επίμαχη, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων, δεδομένου ότι είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία. Κατά συνέπεια, η εισαγωγή της εξαιρέσεως της ιδιωτικής αντιγραφής δεν δύναται να θίξει με αδικαιολόγητο τρόπο τα έννομα συμφέροντα του κατόχου του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.

Επομένως, και επειδή διαφορετικά θα στερηθούν παντελώς της αποτελεσματικότητάς τους, οι διατάξεις της οδηγίας περί του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας επιβάλλουν στο κράτος μέλος, που εισήγαγε στο εσωτερικό του δίκαιο την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής, υποχρέωση αποτελέσματος, υπό την έννοια ότι το κράτος αυτό οφείλει να διασφαλίσει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, την πραγματική είσπραξη της δίκαιης αποζημιώσεως η οποία προορίζεται να αποζημιώσει τους δημιουργούς που υπέστησαν τη γενομένη ζημία, ειδικά δε αν αυτή γεννήθηκε στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.

Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η ζημία που υπέστησαν οι δημιουργοί γεννήθηκε στο ολλανδικό έδαφος, δεδομένου ότι οι αγοραστές, ως τελικοί χρήστες, για ιδιωτικούς σκοπούς, των προστατευόμενων έργων, κατοικούν εκεί.

Στο πλαίσιο συμβάσεων όπως οι επίμαχες, στην πράξη αποδεικνύεται αδύνατον να αξιωθεί να καταβάλουν την αποζημίωση αυτή οι τελικοί χρήστες ως εισαγωγείς των υποθεμάτων αυτών στις Κάτω Χώρες. Αν πρόκειται περί αυτού, και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το σύστημα εισπράξεως που επελέγη από το περί ου πρόκειται κράτος μέλος δεν μπορεί να το απαλλάξει από την υποχρέωση αποτελέσματος που του επιβάλλει να διασφαλίσει στους θιγόμενους δημιουργούς την πραγματική καταβολή δίκαιης αποζημιώσεως για την αποκατάσταση της ζημίας που γεννήθηκε στο έδαφός του, στις αρχές, και ιδίως στις δικαστικές αρχές, του εν λόγω κράτους μέλους απόκειται να αναζητήσουν ερμηνεία του εθνικού δικαίου σύμφωνη με την εν λόγω υποχρέωση αποτελέσματος, που να διασφαλίζει την καταβολή της πιο πάνω αποζημιώσεως από τον πωλητή ο οποίος συνέβαλε στις εισαγωγές των υποθεμάτων αυτών θέτοντάς τα στη διάθεση των τελικών χρηστών.

Εν προκειμένω, δεν έχει σημασία για την υποχρέωση αυτή το γεγονός ότι, σε περίπτωση συμβάσεως εξ αποστάσεως, ο επαγγελματίας πωλητής ο οποίος θέτει εξοπλισμό, συσκευές ή

² Απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2010, C-467/08, Padawan.

υποθέματα αναπαραγωγής στη διάθεση αγοραστών, ως τελικών χρηστών, που κατοικούν στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να λύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582